

LIETUVOS RESPUBLIKOS
ŠVIETIMO ĮSTATYMO Nr. I-1489 27 STRAIPSNIO PAKEITIMO
ĮSTATYMO PROJEKTO
AIŠKINIMASIS RAŠTAS

1. Įstatymo projekto rengimą paskatinusios priežastys, parengto projekto tikslai ir uždaviniai.

Jungtinių tautų Neįgaliųjų teisių konvencija (toliau – Konvencija) gestų kalbą pripažįsta kaip lygiavertę kalbą, o ne pagalbinę komunikacijos priemonę ir nustato valstybių pareigą ne tik užtikrinti asmenims teisę mokytis gestų kalba, plėtoti jos vartojimo galimybes, bet ir aktyviai skatinti jos mokymąsi bendrojo ugdymo mokyklose, bei šios kalbos integraciją į švietimo sistemą.

Konvencija įtvirtina pozityviąją valstybės pareigą kurti institucinę, teisinę ir švietimo infrastruktūrą, leidžiančią gestų kalbai funkcionuoti kaip pilnavertei kalbai visuomenėje. Todėl gestų kalbos įtraukimas į bendrojo ugdymo programas, laikytinas tarptautinių žmogaus teisių įsipareigojimų įgyvendinimu nacionalinėje švietimo politikoje.

Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos duomenimis, Lietuvoje apytiksliai gyvena apie 6,6 tūkst. klausos negalią turinčių asmenų. Tačiau lietuvių gestų kalbos vertėjo profesija Lietuvoje – viena rečiausių. Per metus paruošiami vos keli specialistai. Tuo metu gestų kalbos vertėjo profesiją turintys specialistai negali patenkinti viso paslaugos poreikio. Gestų kalbos vertėjų trūkumas sudaro daug nepatogumų klausos negalią turintiems asmenims. Kasdienis gyvenimas jiems tampa iššūkiu, o atskirtis tik dar labiau didėja. Tokia padėtis didina nelygybę ir riboja asmenų, turinčių klausos negalią, galimybes.

Gestų kalbos vertėjo profesiją būtina populiarinti įvairias būdais. Vienas jų – sudaryti galimybę bendrojo ugdymo mokyklų moksleiviams pažinti gestų kalbą kuo anksčiau.

Pakeitimais siūloma Švietimo įstatyme įrašyti nuostatą, kad mokinys, be privalomųjų mokomųjų dalykų, jų skirtingų programų (kursų), gali mokytis mokyklos siūlomų pasirenkamųjų dalykų, įskaitant gestų kalbą, jeigu mokykla turi galimybes organizuoti tokį mokymą. Taip pat siūloma įrašyti, kad gestų kalba pripažįstama viena iš kalbų, kurios gali būti pasirenkamos bendrojo ugdymo programose.

2. Įstatymo projekto iniciatoriai (institucija, asmenys ar piliečių įgalioti atstovai) ir rengėjai.

Įstatymo projekto iniciatoriai ir rengėjai - Seimo narė Ligita Girskienė.

3. Kaip šiuo metu yra reguliuojami įstatymo projekte aptarti teisiniai santykiai.

Šiuo metu nėra numatyta, kad mokiniai bendrojo ugdymo mokyklose be kitų pasirenkamųjų dalykų galėtų rinktis ir mokytis gestų kalbos.

4. Kokios siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama.

Siūloma Švietimo įstatyme įtvirtinti nuostatą, kad mokiniai bendrojo ugdymo mokyklose be kitų pasirenkamųjų dalykų galėtų rinktis ir mokytis gestų kalbos.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai (jeigu rengiant įstatymo projektą toks vertinimas turi būti atliktas ir jo rezultatai nepateikiami atskiru dokumentu), galimos neigiamos priimto įstatymo pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta.

Nėra

6. Kokią įtaką priimti įstatymai turės kriminogeninei situacijai, korupcijai.

Įstatymo priėmimas kriminogeninei situacijai ir korupcijai įtakos neturės.

7. Kaip įstatymo įgyvendinimas atsilieps verslo sąlygoms ir jo plėtrai.

Įstatymo pakeitimas įtakos verslo sąlygoms ir jo plėtrai neturės.

8. Ar įstatymo projektas neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams:

Įstatymo projektas neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams.

9. Įstatymo inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios.

Siekiant įstatymo projekte siūlomus pakeitimus inkorporuoti į teisinę sistemą, priimti naujų, pakeisti ar pripažinti netekusiais galios galiojančių įstatymų nereikės.

10. Ar įstatymo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų, o įstatymo projekto sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka.

Įstatymo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų ir atitinka bendrinės lietuvių kalbos normas. Įstatymo projekte naujų sąvokų nėra.

11. Ar įstatymo projektas atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos dokumentus.

Įstatymo projekto nuostatos neprieštarauja Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatomis ir atitinka Europos Sąjungos dokumentus.

12. Jeigu įstatymui įgyvendinti reikia įgyvendinamųjų teisės aktų, – kas ir kada juos turėtų priimti.

Priėmus įstatymų projektus Lietuvos Respublikos Vyriausybė ar jos įgaliota institucija iki 2027 m. gruodžio 31 d. turėtų priimti įgyvendinamuosius teisės aktus.

13. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymams įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti.

Įstatymų pakeitimų projektams įgyvendinti papildomų valstybės biudžeto lėšų nereikės.

14. Įstatymo projekto rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados.

Įstatymo projekto rengimo metu specialistų vertinimų ir išvadų negauta.

15. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia įstatymo projektui įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno „Eurovoc“ terminus, temas bei sritis.

„gestų kalba“

16. Kiti, iniciatoriaus nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai.

Nėra.

Teikia

Seimo narė

Ligita Girskienė